

MEMÒRIA DE LES LLUITES PER L'HABITATGE

ACTIVITATS
FEBRER - JUNY
2022

#MemòriaHabitatgeBCN | barcelona.cat/memoriahabitatge

BARCELONA JUNY 2021 – JUNY 2022

Assemblea veïnal al Pla de Santa Engràcia, 1977. Autor: Kim Manresa

El programa “Memòria de les lluites per l’habitatge” neix per estudiar, difondre i reivindicar els moviments i les persones que han desenvolupat estratègies col·lectives per la defensa del dret de l’habitatge a la ciutat.

El programa pren com a punt de partida el 90è aniversari de la primera gran vaga de lloguers documentada a Barcelona. Des d’aleshores, i sempre amb una presència capdavantera de les dones, la capital catalana ha viscut altres reivindicacions, episodis d’autoorganització veïnal i moments històrics relacionats amb l’habitatge digne com ara:

La construcció dels grans polígons d’habitatge i l’aparició de moviments socials i veïnals que hi reclamen serveis i espais públics.

La manca d’habitatge públic.

L’esclat de la bombolla immobiliària i l’especulació amb l’habitatge als barris.

L’autoconstrucció i altres formes d’organització col·lectiva per habitar la ciutat

Aquesta iniciativa, impulsada per la Regidoria de Memòria Democràtica de l’Ajuntament de Barcelona, s’ha treballat conjuntament amb les entitats i els veïns i veïnes que participen en les Taules de Memòria dels deu Districtes de la ciutat.

Les activitats que s’organitzen fins al mes de juny ens permeten descobrir el llegat dels moviments i les persones que han lluitat per la defensa del dret de l’habitatge a Barcelona, alhora que contribueixen a la divulgació de la història de la ciutat i a la construcció d’una memòria plural, democràtica i amb perspectiva de gènere, amb el testimoni i la participació dels veïns i veïnes que les van protagonitzar.

Ajuntament de
Barcelona

NOU BARRIS

FARISTOL COMMEMORATIU DELS SAFAREIGS DE LES CASES DEL GOVERNADOR

DATA | dissabte, 19 de febrer, 11.00 h
LLOC | Pl. del Verdum

Inauguració d'un faristol commemoratiu dels safareigs de les Cases del Governador, que explica aquest conjunt ja desaparegut, especialment en relació amb la memòria de les dones i amb el seu valor com a espai de trobada comunitària i antirepressiva.

TAULA RODONA AMB DONES ACTIVISTES I FUNCIO TEATRAL EN BANGKOK TAMBIÉN HAY RATAS

DATA | divendres, 11 de març, 17.30 h
LLOC | Espai Jove Les Basses. c. del Teide, 20

Taula rodona amb activistes destacades de Nou Barris sobre el paper de les dones a les lluites per l'habitatge del segle XX, sovint invisibilitzat. S'acompanyarà d'una funció de l'espectacle teatral *En Bangkok también hay ratas* de la companyia La Voz Ahogada, sobre dones activistes de Nou Barris i Sant Martí.

FARISTOL COMMEMORATIU DE L'AUTOCONSTRUCCIÓ A LES ROQUETES

DATA | juny
LLOC | pendent de confirmar

Inauguració d'un faristol commemoratiu sobre les iniciatives autoorganitzades pel veïnat per dotar els habitatges de les condicions mínimes que hi mancaven; per exemple, amb la iniciativa d'"Urbanitzar en domingo", amb la qual es va construir el clavegueram del barri de les Roquetes.

PRESENTACIÓ DELS MATERIALS PEDAGÒGICS SOBRE LA MEMÒRIA DE LES LLUITES PER L'HABITATGE A NOU BARRIS

DATA | dilluns, 27 de juny, 18.00 h
LLOC | Espai Via Favència, Via Favència, 288

Presentació de materials pedagògics per a centres educatius per treballar la memòria de Nou Barris, amb temàtiques com les masies, els polígons d'habitatge o l'autoconstrucció. Amb aquests materials es vol facilitar la transmissió intergeneracional de les memòries de les lluites per l'habitatge, la construcció dels barris i les tipologies d'habitatge tradicionals.

Activitats codissenyades amb la Taula de Memòria del Districte de Nou Barris, amb la participació de l'Arxiu Històric de Roquetes - Nou Barris, AVV Verdun, AVV Roquetes, AVV Can Peguera, Taula de feminismes i LGTBI de Nou Barris, Coordinadora Nou Barris, Associació Nou Barris per la República, Projectart / Nou Barris TV, AC Nou Barris Taller d'Idees, La Voz Ahogada Projecte Escènic.

L'EIXAMPLE

TAULA RODONA "LLUITES VEÏNALS A L'EIXAMPLE, LES GRANS DESCONEGUDES" I PRESENTACIÓ DEL LLIBRE 40 ANYS DE TRANSFORMACIÓ COL·LECTIVA DELS BARRIS DE L'ESQUERRA DE L'EIXAMPLE I SANT ANTONI

DATA | dimecres, 16 de febrer, 18.30 h
LLOC | CC Casa Golferichs. Gran Via de les Corts Catalanes, 491

Taula rodona "Lluites veïnals a l'Eixample, les grans desconegudes", amb la participació d'activistes històriques de l'Eixample, i presentació de la publicació *40 anys de transformació col·lectiva dels barris de l'Esquerra de l'Eixample i Sant Antoni* de Xavier Riu. Aquest acte té com a objectiu reivindicar la tradició d'autoorganització veïnal entorn de les associacions de veïns i veïnes, com a resposta col·lectiva a les problemàtiques dels barris (amb major o menor centralitat de l'habitatge segons el moment) i la seva vigència en el present.

CÀPSULES DE VÍDEO SOBRE INFRAHABITATGE I "LLUITES SILENCIOSES"

DATA | dilluns, 28 de febrer, 18.00 h
LLOC | Ateneu El Poblet. c. de Nàpols, 268

Mostra de càpsules de vídeo que, sota el títol de *Lluites silencioses*, recull les tensions i dificultats que hi ha hagut a l'Eixample en relació amb el dret de l'habitatge, però que s'han patit i lluitat de manera individual en lloc de col·lectiva. A través dels testimonis de veïnes i veïns, conversarem sobre relloguers, porteries, minyones, passadissos, barraques i lloguers de renda antiga, entre d'altres.

Activitats codissenyades amb la Taula de Memòria del Districte de l'Eixample amb la participació de l'AVV Sant Antoni, AVV Esquerra de l'Eixample, AVV Sagrada Família, AVV Dreta de l'Eixample, AVV Fort Pienc, Arxiu Històric del Fort Pienc, Centre Cívic Casa Elizalde i Mercè Tatjer.

3 Veïns i veïnes al barri de cases barates de Can Peguera al Turó de la Peira, 1970-1980. Fons: AFB. Autora: Colita.

4 Veïnes i veïns de Vallbona a Ciutat Meridiana tallen la carretera N-152, 1991. Fons: AFB. Autoria desconeguda.

SANT ANDREU

RUTA SOBRE LA MEMÒRIA DEL BON PASTOR

DATA | dissabte, 12 de març, 11.00 h
LLOC DE TROBADA | Sortida metro Bon Pastor

Ruta històrica sobre la memòria del barri del Bon Pastor a càrrec de la seva associació de veïns i veïnes i en col·laboració amb el MUHBA. Inclourà la visita a un habitatge antic del barri de cases barates i un de nou.

ACTE TRANSVERSAL DELS POLÍGONS DE CASES BARATES I PROJECCIÓ DE MÉS VEÏNES

DATA | dimarts, 15 de març, 18.00 h
LLOC | Biblioteca Bon Pastor. c. d'Estadella, 64

Taula rodona sobre els polígons de Cases Barates de la ciutat i la memòria de les persones que els han habitat. Amb la participació del veïnat dels barris de Baró de Viver, Eduard Aunós, Can Peguera i el Bon Pastor. L'acte s'acompanyarà amb la projecció de l'audiovisual *Més veïnes* (dirigit per Lisa Marrani i Vera Livia García), nascut d'un projecte intergeneracional amb les dones del barri de Can Peguera.

RUTA SOBRE ELS BARRIS DE NAVAS I EL CONGRÉS I ELS INDIANS

DATA | dijous, 17 de març, 18.00 h
LLOC DE TROBADA | Casal de Gent Gran Navas. c. de Capella, 14

Passejada històrica sobre la història i la memòria dels barris de Navas i el Congrés i els Indians.

GRÀCIA

TAULA RODONA SOBRE CÒMIC I ACTIVISME PER L'HABITATGE

DATA | dimecres, 23 de febrer, 18.30 h
LLOC | Biblioteca Jaume Fuster. Pl. de Lesseps, 20

Activistes veïnals i dibuixants es troben per conversar entorn de la memòria de les lluites per l'habitatge a Barcelona, concretament sobre el paper que hi ha tingut el còmic per promoure la reflexió, la crítica i la reivindicació. En aquest diàleg, es vincularà el passat i el present, així com la mirada local i de ciutat.

Activitat codissenyada amb la FAVB, el Districte de Gràcia, el CC El Coll - La Bruguera i Biblioteques de Barcelona.

Es mostraran les característiques diferenciades de dos exemples concrets d'habitatges (els passatges de Navas i els habitatges del Congrés) en relació amb el context i la iniciativa amb què es van construir.

RUTA SOBRE SANT ANDREU I LA CASA BLOC

DATA | dissabte, 26 de març, 11.00 h
LLOC DE TROBADA | porta de l'Escola Ignasi Iglésias. c. del Cinca, 95

Itinerari dinamitzat pel Centre d'Estudis Ignasi Iglésias sobre la memòria de l'habitatge al barri de Sant Andreu, amb focus d'interès en l'habitatge obrer del centre de Sant Andreu i la Casa Bloc.

TAULA RODONA SOBRE CÒMIC I MEMÒRIA DEMOCRÀTICA

DATA | dimecres, 30 de març, 18.30 h
LLOC | Biblioteca Can Fabra. c. del Segre, 24

Taula rodona d'autores de còmic de memòria democràtica en la qual es compartiran diferents aproximacions a aquesta temàtica. S'hi presentarà el treball en curs (*work in progress*) del còmic sobre la vaga de lloguers del 1931, que s'està creant per encàrrec de la Regidoria de Memòria Democràtica dins d'aquest programa.

Activitats codissenyades amb la Taula de Memòria del Districte de Sant Andreu, amb la participació de l'AVV Bon Pastor, Comissió de Memòria Històrica de Navas, PDC Navas, MUHBA, Centre d'Estudis Ignasi Iglésias, AVV Sant Andreu del Palomar, AVV La Sagrera, AVV Congrés Indians, Museu del Disseny de Barcelona, CC El Coll - La Bruguera i Biblioteques de Barcelona.

LES CORTS

MEMÒRIA DE LES COOPERATIVES

D'HABITATGE DE LES CORTS
DATA | dimecres, 20 d'abril, 17.00 h
LLOC | Seu del Districte de les Corts. Pl. de Comas, 18

A través de testimonis, fotografies i documents de veïns i veïnes que les van impulsar i que encara hi viuen, es presentarà el procés de recuperació de la memòria de les cooperatives d'habitatge La Encarnació i Evarist Arnús. Es posarà en valor aquest model de cooperativa, molt habitual en l'època per a la construcció de pisos, i que sovint era el trànsit que feien comunitats que vivien en nuclis de barraques i autoconstrucció per accedir a habitatges més dignes.

Activitats codissenyades amb la Taula de Memòria del Districte de les Corts, amb la participació de veïnes i veïns de les cooperatives, La Encarnació i Evarist Arnús i l'Arxiu del Districte.

1 Safareigs de les Cases del Governador. Fons: Arxiu Històric de Roquetes-Nou Barris. Autor: Ginés Cuesta Ortiz.

2 Manifestació del veïnat de barris afectats per l'aluminosi, 1992. Fons: AFB. Autoria desconeguda.

SANTS-MONTJUÏC

FARISTOL COMMEMORATIU DE LES CASES BARATES DE LA MARINA DEL PRAT VERMELL I LA VAGA DE LLOGUERS

DATA | abril
LLOC | pendent de confirmació

Inauguració d'un faristol commemoratiu a les Cases Barates de la Marina del Prat Vermell, que recull la importància d'aquest com l'indret de la ciutat on més anys va durar la vaga de lloguers iniciada el 1931.

MOSTRA DE FOTOS SOBRE LES LLUITES PER L'HABITATGE A SANTS-MONTJUÏC

DATA | dilluns, 2 de maig, 17.00 h
LLOC | La Lleialtat Santsenca, c. d'Olzinelles, 31

A través de les fotografies i els testimonis de veïnes i veïns dels barris del districte, emergiran les memòries de diversos episodis en els quals s'ha defensat el dret a l'habitatge. En aquesta trobada, l'equip de Ràdioactius recollirà els relats i el diàleg en un programa monogràfic de ràdio comunitària.

Activitats codissenyades amb la Taula de Memòria del Districte de Sants-Montjuïc amb la participació de Memorial Seat, Eix de Cultura i Memòria de la Marina, PDC La Marina, Memòria Viva, Associació Àncora, AVV Can Clos, La Chalmeta, Secretariat d'Entitats de Sants - Hostafrancs - la Bordeta, La Lleialtat Santsenca, CERHISEC, Ràdioactius i veïns a títol individual.

HORTA-GUINARDÓ

FARISTOL COMMEMORATIU SOBRE ELS REALLOTJAMENTS DE LA INUNDACIÓ DE SANT GENÍS EL 1971

DATA | maig
LLOC | pendent de confirmar

Inauguració d'un faristol commemoratiu al barri de Sant Genís dels Agudells sobre l'episodi de solidaritat i autoorganització veïnal per reallotjar les famílies que havien perdut la casa a causa de la gran inundació del 1971.

RTA DE L' AUTOCONSTRUCCIÓ A LA TEIXONERA

DATA | dissabte, 14 de maig, 17.00 h
LLOC DE TROBADA | Parada de metro Vall d'Hebron

L'Associació Memòria Taxonera dinamitza aquest itinerari històric sobre l'autoconstrucció al barri de la Teixonera, amb una mirada al paper de les dones, que finalitzarà amb la presentació d'un mapa digital que recull les transformacions del barri.

ESTRENA DEL DOCUMENTAL MONTBAU. RETALLS D'UN BARRI

DATA | dijous, 19 de maig, 18.00 h
LLOC | Sala polivalent de Montbau, c. de Domènech i Montaner, 3

Presentació del documental sobre la història i memòria del barri de Montbau, impulsat per la productora Ozzypiuntur i el Districte d'Horta-Guinardó. Des del programa "Memòria de les lluites per l'habitatge a Barcelona" s'ha donat suport a la documentació del documental, amb la recollida i sistematització de fotografies antigues del veïnat.

Activitats codissenyades amb la Taula de Memòria del Districte d'Horta-Guinardó, amb la participació de l'Associació Memòria Taxonera, AVV La Taxonera, AVV Sant Genís dels Agudells, revista *Ressò*, AVV Montbau i Productora Ozzypiuntur.

5 Tanca publicitària amb intervencions i missatges del veïnat en contra de l'especulació i a favor de l'escola al barri de la Verneda, 1977. Fons: AFB. Autoria desconeguda.

6 Manifestació contra l'especulació de la plataforma veïnal de Trinitat Vella al centre de la ciutat, 2002. Fons: Memòria Visual de Trinitat Vella. Autor: Quintín Palomino.

7 Veïna del Camp de la Bota escombrant el carrer, 1987. Fons: AFB. Autora: Maria Josefa Llinàs.

8 Habitatges enderrocats per l'acció de les bombes de 1938 i l'obertura de l'Avinguda de la Catedral, 1942. Fons: AFB. Autor: Pérez de Rozas.

SANT MARTÍ

XERRADA SOBRE BARRIS DE BARRAQUES AL LITORAL DEL POBLENOU

DATA | dilluns, 23 de maig, 18.00 h
LLOC | Torre de les Aigües del Besòs. Pl. de Ramon Calsina

L'Arxiu Històric del Poblenou ofereix aquesta xerrada sobre la història dels antics barris de barraques (Somorrostro, Rere Cementiri, Pequin i Camp de la Bota) i les transformacions que ha patit el litoral, il·lustrades amb mapes històrics digitalitzats.

Amb aquesta activitat, es vol fer emergir la memòria d'uns barris ja desapareguts, com a iniciativa autogestionada d'habitatge, configuradora de traçats urbanístics propis.

RUTA EDUCATIVA DELS ANTICS BARRIS DE BARRAQUES AL LITORAL DEL POBLENOU

DATA | maig, a concretar amb els centres educatius
LLOC DE TROBADA | Port Olímpic

Itinerari històric per a instituts sobre la memòria dels antics barris de barraques del litoral

(Somorrostro, Rere Cementiri, Pequin i Camp de la Bota). Amb l'acompanyament de l'Arxiu Històric del Poblenou, l'alumnat visitarà els antics emplaçaments d'aquests barris, contribuint a la transmissió intergeneracional de memòries significatives per al territori.

RUTA SOBRE VIA TRAJANA

DATA | dijous, 26 de maig, 18.00 h
LLOC DE TROBADA | Via Trajana amb c. de Binèfar

Itinerari històric sobre la successió de lluites per l'habitatge experimentades pel veïnat de

Via Trajana, en primer lloc com a famílies que vivien en barraques, posteriorment reallotjades al nou barri en edificis amb aluminosi i sense serveis bàsics. Amb l'impuls de l'AVV La Verneda - Via Trajana, es posarà l'accent en la capacitat d'autoorganització del barri i els lideratges veïnals.

Activitats codissenyades amb el Consell de Memòria Democràtica i Patrimoni Industrial del Districte de Sant Martí, amb la participació de la Comissió Memòria i Gènere, AVV La Verneda - Via Trajana i Arxiu Històric del Poblenou.

SARRIÀ SANT GERVASI

EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA SOBRE LA MEMÒRIA DE L'HABITATGE A SARRIÀ - SANT GERVASI

DATA | dimecres, 1 de juny, 18.00 h
LLOC | Casa Orlandai, c. de Jaume Piquet, 23

Aquesta mostra vol recuperar la memòria de tipologies d'habitatge poc presents a l'imaginari actual dels

barris de Sarrià - Sant Gervasi, com ara l'autoconstrucció a Can Caralleu, les masies tradicionals o la promoció sindical del CADCI. A través de les fotografies, durant la inauguració compartirem records i reflexions entorn de l'habitatge amb els veïns i veïnes.

Activitats codissenyades amb la Taula de Memòria del Districte de Sarrià - Sant Gervasi amb la participació de l'Arxiu del Districte, el Taller d'Història de Sarrià i veïns a títol individual.

CIUTAT VELLA

RUTA SOBRE TRANSFORMACIONS URBANES I HABITATGE A CIUTAT VELLA

DATA | juny
LLOC DE TROBADA | av. de Francesc Cambó amb c. de Mercaders

Itinerari històric sobre la memòria de les transformacions urbanes i les lluites per l'habitatge a Ciutat Vella, amb episodis com el focus de la vaga de lloguers del 1931 al carrer de Mercaders o el desplaçament de veïnes a causa de l'obertura de Via Laietana i l'avinguda de la Catedral. L'objectiu és visibilitzar les tensions i lluites entorn de l'habitatge de forma situada des del territori, ressignificant diversos punts de Ciutat Vella a través de la recuperació de la memòria.

MOSTRA DE FOTOGRAFIES SOBRE MEMÒRIA DE L'HABITATGE A CIUTAT VELLA

DATA | dilluns, 13 de juny, 18.00 h
LLOC | Casal de barri del Raval, c. de la Reina Amàlia, 31

Projecció de fotografies aportades pel veïnat dels barris de Ciutat Vella, acompanyada d'un diàleg entre veïnes i activistes històriques. Es reivindicarà com s'ha habitat el centre des de la quotidianitat i des de la lluita, enfront de les iniciatives externes per modificar-lo (remodelacions urbanístiques, gentrificació i turistització).

Activitats codissenyades amb la Taula de Memòria del Districte de Ciutat Vella amb la participació de l'Ateneu de Memòria Popular, Associació de Festes de la Plaça Nova, Memòria Visual del Gòtic, CC Pati Llimona, La Negreta - Resistim al Gòtic - AVV Gòtic, Colectic - Mediateca del Raval, Carabutsí - EMUGBA, "Espolsant arxius" - Casa de la Barceloneta 1761, AVV L'Òstia i veïns a títol individual.

MEMÒRIA DE LES LLUITES PER L'HABITATGE

**ACTIVITATS
FEBRER - JUNY 2022**

**PODEU TROBAR TOTES
LES ACTIVITATS DEL PROGRAMA
"MEMÒRIA DE LES LLUITES PER
L'HABITATGE A BARCELONA"**

**[BARCELONA.CAT/
MEMORIAHABITATGE](http://BARCELONA.CAT/MEMORIAHABITATGE)**